

ועדת הבחירות המרכזית
לכנסת ה-21

הנשיא אברהם טל
יושב ראש ועדת הבחירות האזורית מרכז דרום

תר"מ 18 / 21

העותר: מר מיכאל וידל
באמצעות עו"ד יעקב עוז

נגד

המשיבים: 1. מר מוטי יצחקי
2. עיתון גל שבע
3. עיתון גל גפן

עתירה לצו מניעה לפי סעיפים 17ב ו-17ד לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן – חוק דרכי תעמולה)

החלטה

בפני עתירה להורות למשיבים להעביר לוועדת הבחירות סקר בחירות ולאסור על פרסום סקרים שלא הועברו לוועדת הבחירות כנדרש לפי סעיף 16 לחוק דרכי תעמולה.

רקע וטענות הצדדים:

1. העותר והמשיב 1 הם מועמדים בבחירות מיוחדות לראשות עיריית רמלה שייערכו ביום 13 במרס 2017.
2. המשיבים 2 ו-3 הם עיתונים מקומיים היוצאים לאור באזור רמלה ורשויות סמוכות נוספות.
3. לצרכי הבחירות עורכים הצדדים תעמולת בחירות, במסגרתה הם עושים שימוש בסקרי בחירות מוזמנים מטעמם.
4. העותר טוען כי המשיב 1 פרסם סקר בחירות במשיבים 2 ו-3, ללא העברתו לוועדת הבחירות המרכזית כנדרש.
5. עם קבלת העתירה ביקשתי את תגובות המשיבים, ואביאם להלן, בקצרה.

עמוד 1 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

6. המשיב 1 טוען כי החובה להעביר את סקרי הבחירות לוועדת הבחירות המרכזית מוטלת על עורכי הסקרים ולא על המועמדים. בנוסף טוען המשיב 1 כי למרות זאת הסקר הועבר לוועדת הבחירות עוד ביום 29 במאי 2017, 4 ימים לאחר הגשת העתירה.
7. המשיב 2 לא מצא לנכון להשיב לעתירה למרות שהחלטה והעתירה הועברו אליו על ידי מזכירות ועדת הבחירות.
8. המשיב 3 טוען כי מתן צו האוסר על פרסום הסקר יפגע בחוק יסוד חופש הביטוי (כך במקור א.ט) ובזכותו של כל אדם לבחור ולהיבחר וכי החובה על העברת הסקר היא בידי עורך הסקר.
9. יצוין כי בבדיקה במחשבי ועדת הבחירות המרכזית עלה כי הסקר הועבר לוועדה רק ביום ראשון, 4 ביוני 2016, בשעה 18:51.
10. בינו לבינו ביקש העותר להשיב לתגובת המשיב 1, אך נוכח התוצאה אליה הגעתי, לא מצאתי טעם בכך, מה גם שהחל מתום יום שישי 9 ביוני 2017 ועד מועד סגירת הקלפיות, אין לפרסם סקרים חדשים (ראו סעיף 16ה(ח) לחוק דרכי תעמולה).

דין והכרעה

11. דין העתירה להתקבל בחלקה.

12. סעיף 16 לחוק דרכי תעמולה קובע הגבלות והוראות שונות בנוגע לסקרים העוסקים בבחירות לרשויות המקומיות ולכנסת. החובה המרכזית במסגרת סעיף זה היא **חובת הגילוי**, ובין היתר על סקר שנערך בתקופה הסמוכה למועד הבחירות לכלול את שם מזמין הסקר, עורך הסקר, תאריך ביצועו, מספר המשתתפים שענו ונשאלו ואוכלוסיית המחקר (ראו סעיף 16ה(ב) לחוק).

13. תכלית ההוראות שבסעיף 16 לחוק דרכי תעמולה ברורה, והיא – "שהציבור יוכל לשקול את אמינותם של הסקרים ולבחנם בצורה מושכלת" (מתוך הצעת החוק 3131 תיקון מספר 22 במסגרתו הוסף ביום 17.6.2002 סעיף 16 לחוק ות"מ 231/20 ליבר נ' בריח (19.12.2013)). חשיבותו של הסעיף היא במניעת הטעייה של הציבור באמצעות שימוש בסקרי בחירות. "סקר הוא כלי סטטיסטי הנתון באופן אינהרנטי

עמוד 2 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il

להטיות ומניפולציות, שיכולות להביא להטעיית ציבור הבוחרים (תר"מ 153/20 גוב ארי נ' כהן, פס' 3 (10.10.2013)).

14. לעומת הנתונים הנדרשים בפרסום הסקר, סעיף 16ה(ה) לחוק הבחירות קובע חובת גילוי רחבה יותר ביחס לנתונים שעל עורך הסקר לשלוח לוועדת הבחירות המרכזית. זאת, למען הגשמת חובת הגילוי כאמור וכן מתוך מטרה שהמעוניינים להתעמק בנתוני הסקר – שיטת הדגימה, גודל המדגם ההתחלתי, השאלות שנשאלו הנסקרים ועוד - יוכלו לעשות כן.

15. בהתאם להחלטת כב' השופט ס' ג'ובראן, יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת מיום 10 בפברואר 2016, כלל הנתונים שנשלחים לוועדת הבחירות המרכזית, שעל האחרונה להעמיד לעיונו של "כל דורש" (בהתאם לסעיף 10ה(ה) לחוק דרכה תעמולה), מתפרסמים באתר האינטרנט של הוועדה. פרסום זה מגשים באופן המיטבי את עיקרון השקיפות, חובת הגילוי, ועיקרון הנגישות כפי שקבע כב' השופט ג'ובראן בנידון דידן.

16. ומהכלל אל הפרט.

17. אכן, חוק דרכי תעמולה פוגע פגיעה מסוימת בחופש הביטוי, אך פגיעה זו מאזנת פגיעה אפשרית אחרת בשוויון בין המועמדים ובטוהר הבחירות ומבטאת את זכות הבוחר להצבעה טהורה. משכך, ומשמדובר בהוראה חלוטה בחוק, אני דוחה את כל הטענות הנוגעות לפגיעה בחופש הביטוי.

18. לאור האמור, נותרו בפניי להכרעה שתי שאלות. הראשונה, על מי מוטלת החובה להעביר את הסקר לוועדת הבחירות והשניה, מתי יש לעשות כן.

19. סעיף 16ה(ה) לחוק דרכי תעמולה קובע במפורש כי "העורך סקר בחירות בשיטות סטטיסטיות מוכרות, המיועד לפרסום בכתב או לשידור לציבור, ישלח העתק של תוצאות הסקר לוועדת הבחירות המרכזית, בהקדם האפשרי, לעיון כל דורש,..."

20. המחוקק לא הגדיר את המונח "עורך הסקר", ואכן הפרשנות המילולית של "עורך הסקר" היא מי שערך את הסקר בפועל. יחד עם זאת, ניתן לפרש את המונח גם כמתייחס למי שהזמין את ביצוע הסקר. אין צורך לקבוע מסמרות בשאלה זו בעניין שבפניי, שכן הסקר הועבר זה מכבר לוועדה, אך ברי שפרשנות המונח נדרשת לשרת

את תכליתו של החוק שהיא שקיפות וגילוי (ראו תב"כ 4/19 יזהר באר נ' עיתון ידיעות אחרונות, מפי כב' השופט רובינשטיין, 20.12.12).

21. סעיף 16(ה) האמור קובע כי יש להעביר את הסקר לוועדה בהקדם האפשרי. מכאן שאין חובה להעביר את הסקר לפני פרסומו, אך יש חובה לוודא שהוא מועבר ללא דיחוי לוועדה.

בעניין זה קבע השופט ג'ובראן, בתר"מ 36/20 אלחנן לוי נ' קול ישראל – רשות השידור ואח', כי המונח "בהקדם האפשרי" יפורש באופן שונה ככל שאנו מתקרבים לתום התקופה בה ניתן לפרסם סקרים, ובשבוע האחרון לא תעלה על 24 שעות ממועד פרסום הסקר (אם יש הכרח לפרסומו באופן מיידי, לפני העברתו). יוזכר שבעידן הנוכחי, המכונה "עידן המידע", ניתן להעביר את הסקרים בדואר אלקטרוני, אשר מגיע מיידיית לתעודתו.

סוף דבר

22. משהסקר נושא ההחלטה הועבר, בסופו של יום, לוועדה, אין מקום ליתן את הצו המבוקש בנוגע אליו.

יחד עם זאת, בנסיבות, אני מחייב את העותר והמשיב 1, להעביר, בעצמם או באמצעות עורכי הסקרים מטעמם, כל סקר בחירות שבדעתם לפרסם במודעות לוועדה ללא דיחוי.

23. לאור האמור, איני נותן צו נגד המשיבים 2 ו-3, אך אחזור ואזכיר כי הפרת הוראות חוק דרכי תעמולה עלולה להיות עבירה פלילית, ואני סמוך ובטוח שהמשיבים יעמדו על קיום הוראות החוק – קלה כחמורה.

ניתנה היום י"ג סיון תשע"ז (7 ביוני 2017).

אברהם טל

נשיא של בית משפט מחוזי מרכז-לוד
יושב ראש ועדת הבחירות
האזורית מרכז-דרום

עמוד 4 מתוך 4

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 9195015 العنوان: مجمع بن-غوريون, أورشليم القدس, 9195015
טלפון هاتف: 02-6753407, פקס فاكس: 02-5669855 דוא"ל البريد الإلكتروني: VadatB@knesset.gov.il

אתר האינטרנט الموقع www.bechirot.gov.il